

Σάν τὰ ταχτοποιήσε ὅλη, ὕστερ' ἀπὸ ἕνα μῆνα ἀ-
λίετρο δουλιὰ, σάν κανόνισε τὶς δουλιές του ὀλοτέλα,
κάθισε κ' ἔγραψε ἕνα γράμμα γιομάτὸ πόνο κι ἀγά-
τη πρὸς τὴν Εὐαίτη, πού τῆς ξηγοῦσε σ' αὐτὸ τὸ
χαραχτήρα του, πού τῆς ζητοῦσε συχώρεση γιὰ ὅ,τι
ἀθελά του τῆς ἔφταιξε κ' αὐτὴ πού τῆς δήλωνε στὸ τέ-
λος τὴν ἀλλόγητη ἀπόφασή πού πήρε, νὰ δώσει ἕνα
τέλος σ' αὐτὴ τὴν ἀβάσταχτη πιά ζωή. Κ' ἕνα πρωτὶ,
σηκώθηκε πρὶν ἀκόμα κ' αὐτὴ κ' ἀπὸ ξημερώσει, σαγυρί-
στηκε ἀθόρυθα, πήρε τὸ ραβδί του, καὶ φορτωμένος,
ὅπως ὁ Αἰνείας, τοὺς ἐφέστιους θεοὺς του, τὸ Μ. ὄνα-
ρὶ καὶ τὸν Κανελὴ ἔφυγε γιὰ πάντα.

Πῆρε τὸ δρόμο τοῦ Τοῖστού κι αὐτὸς. Τράβηξε
πρὸς τὶς ἀπέραντες στέπες τῆς ἀνθρωπότητας.

Ἀπὸ κείνο τὸ πρῶνὸ ὁ Θέμης Βαρνάς, γιὰ τὸ πάλ-
τι του κ' αὐτὴν τὴν τύχη του, εἶχαν πεθαμένο. Θεὸς
σχωρῶσ' τονε. Σὲ σαράντζ μέρη τοῦ θρόσανε καὶ τὰ
κόλλυβά του...

Τελιώνει τὸ πρῶτο μέρος

ΣΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

(Χαρισμένο στον κ. Σωμάκο)

Γλυκὸ ἀνοιξιάντικο πρωτὶ γεμάτὸ ἀέρα καὶ φῶς.

Μιά σύμμητη μυρουδιά ἀπὸ κρῖνα, ρόδα, κι ἀγιό-
κλημα περνοῦσε τὰ κἀγκελα πού πῆραθυριῶν κ' ἀπὸ πλημ-
μύριζε τ' ἀχαρὸ δομάτιο τοῦ γραφείου.

Σ' ἕνα καρδιένιο τραπέζι, δ' ἔπλε στ' ἀνοιχτὸ παρῶ-
θυρο, ἕνας νέος ὑπάλληλος, παιδί ἀκόμα, μὲ πρόσω-
πο ὄχι καὶ μάτια σκεφτικά, ἔσκυβε πάνω ἀπὸ ἕνα
μεγάλὸ βιβλίον κ' ἔγραφε... Δὲν ἔβλεπε, παρὰ τὸ
ρυθμικὸ κίνημα τοῦ χειριοῦ καὶ τ' ἀλαφρὸ γλιστρημα-
τῆς πέννης στὸ χαρτί. Τὸ πρόσωπο ἐκεῖνο, τὸ ἀσυγκί-
νητο, τ' ἀνέκφραστο, δὲν ἔδειχνε τίποτα, κανένα αἰ-
σθημα, καὶ τὰ μάτια ἔμεναν ἀπλόγη καὶ ἀτάραχα σὰ
βυθισμένα σὲ κάποια ἐσωτερικὴ σκέψη...

Γιὰ μιὰ στιγμὴ στόματίσσε ἀπόφραζ τὸ γράψιμο κ'
ἔρηξε ἕνα βλέμμα στ' ἀπέναντι γραφεῖο. Σ' ἕνα ἴδιο
τραπέζι κάποιος κύριος, ἡλικιωμένος μὲ μαλλιά ψιχρά,
μὲ μεγάλὴ γυαλιά καὶ πρόσωπο κωρινιασμένο καὶ ζα-
ρωμένο, ἔγραφε νευρικά... Στ' ἀντίκρουμά του ἔ-
να αἰσθημα ἀρδέξ πλημμύρισε τὴν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ
κ' ἀπέταξε μ' ἀποστροφή τὴν πέννα.

Σάν μ' ἀνακούφιση γύρισε τὰ μάτια του ἔξω κ' ἡ
εἰκόνα ποῦχε δεῖ τόσες φορὲς παρουσιάστηκε πάλι
πρὸστά του: Μιά πρόσοψη ἰσπιτιοῦ, ἡ γωνιά τοῦ κή-
που, ποῦστελενε ὅλες ἐκεῖνες τὶς ἐβδομίδες, τ' ἀγιόκλη-
ρὰ κ' ἀγκυλίαιζε τὸ μπαλκόνι, λίγη τριαντάφυλλὰ κατὰ
κίονα... καὶ στὸ βάθος ὁ οὐρανὸς, γαλῆνός, φροτο-
πλημμύριστος. Τίποτ' ἄλλο...

Πόσες φορὲς τὴν εἶχε δεῖ τὴν ἴδιαν αὐτὴν εἰκόνα...
ἀπειρες! Μὰ σήμερο τοῦ φάνηκε σάν πὸ φωτισμένη
κ' αὐτὴ ὁμορφὴ μέρα! σκέφτηκε, ἐνῶ ἀκκοιμποῦσε
τὸ κρῖο χέρι στὸ μέτωπό του πού φλόγιζε.

Ἄσυναίσθητὸ ἡ θύμησι τὸν ἔφερε μερικὰ χρόνια
πίσω, στὸν κωρὸ πού πήρηνε ἀκόμα σκολειό. Μὲ τί

λαχτάρα τὴν περίμενε, τότε, αὐτὴν τὴν ἐποχὴ, πού
θα τὸν ἄφηνε λεύτερο νὰ ξεκουραστεῖ ἀπὸ τοὺς κό-
πους τοῦ χειμῶνα! Μὲ τί χαρὰ περίμενε τὴ στιγμὴ,
πού θαῖφινε τὴ μουχλὴ τῆς γιὰ νὰ ζήσει στὸν ἀέρα,
στὸ φῶς, στὴ ζωή...

Τώρα δὲ αὐτὰ εἶταν πολὺ μακριὰ.

Ἄθελά του θυμῆθηκε τὴν τελευταία χρονιά τοῦ
σκολειοῦ. Ἀπὸ τότε εἶχε ἀρχίσει ἡ δυστυχία του, τὸ
θυμῆσθαι καλὰ. Ἐκεῖνο τὸ χρόνο τὸ τέλειωμα δὲν
τοῦφερε καὶ τόση χαρὰ. Ἄρχισε νὰ θολώνει τὴν εὐ-
τυχία του ἡ σκέψη τοῦ «αὐριο».

Θὰ μπορούσε νὰ ἐξακολογήσει τὶς σπουδὲς πού
τόσο πολὺ τὸ ποθοῦσε; Θὰ μπορούσε νὰ ἐκπληρώσει
τὴ φρονιὰ πού τὸν ἐκαίγε; — Ἐξίχαιρε πὼς τὰ μέσα
τοῦλειπαν κι ὅμως ἔλειπε πάντῃ. Εἶταν κατὴν ἐποχὴ
πού πιστεύει κ' ἀκόμα στὰ ὄνειρα σὸν ἑαυ-
μάτου. Εἶχε μπροστά του τρεῖς μῆνες — τρεῖς αἰῶνες
γιὰ τὴ νόση πού περιμένει κ' ἐλπίζει. Κάτι θὰ γίνον-
τανε στὸ διάστημα αὐτὸ. Εἶχε βαθεῖα πεποίθησι μέ-
σα του, πὼς ἔτσι δὲ θάμενε... Οἱ μέρη ὅμως περ-
νοῦσαν χωρὶς τὸ θάμα νὰ φάνετα. Ἄρχισε ν' ἀπει-
πίζεται... Κι ἀξαρπὸ ἐπιταχτικὴ ἀνάγκη νὰ ἐργαστεῖ
γιὰ νὰ ζήσει, γιὰ νὰ κερδίσει τὸ ψομὶ του. Πῆγε ὑ-
πάλληλος. Πούλησε ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς καὶ
τοῦ νοῦ του γιὰ ἕνα κομμάτι ψομὶ. Μήπως γιὰτὶ ἄλ-
λο ἐργαζότανε τόσον κωρὸ τὴν ὥρα; Γιὰ ἕνα ξερο-
κόμματο, πού δὲν ἔδωκε οὔτε κείνο, γιὰτὶ εἶταν μόν-
ος αὐτός, δὲν εἶχε προστάτες, καὶ οἱ ἀνώτεροί του
δὲν εἶχαν ἀνθρωποὶ πού νὰ ἐπιμενοῦν τὴ δουλειά του.

Αὐτὴ εἶταν ἡ θέσι του. ἰσπικὴ, ἀληθινὰ, κι ἀ-
πελπιστικὴ, πού τὸν τρέλανε... Κ' ἡ ἐνεργητικότη-
τά του, ἡ θέλησή του; Χαμένες, σαλαβομένες γιὰ
πάντῃ στοὺς τέσσερες τοίχους ἐνὸς γραφείου, μιὰς
φυλακῆς.

Ἐνῶ ἄλλοι παλὰ του φίλοι, σπυριαθῆτες του, ζού-
σθην ἀνετα ἡ σπουδαζαν τώρα. Κι ὅμως, τὸξίχαιρε καλὰ
πὼς οὔτε τὴ φυσικὴ του ἐξυπνάδα οὔτε τὴ θέλησή
του εἶχαν. Γιὰτὶ λοιπὸν αὐτὴ ἡ διαφορά; Γιὰτὶ εἶταν
πλούσιοι, κ' εἶτανε φτωχός...

Μίσος ἐνίσσε νὰ ξυπνάει μέσα του γιὰ τοὺς ἄλ-
λους...

Ἐνα λελέκι ἐρχόταν ἀπὸ πέρα πετώντας. Τὸ πα-
ρακολούθησε ἀσυνείδητὸ. Στάθηκε μὲ τὸ ἕνα πόδι
στὴ στέγη τοῦ ἀντικρυνοῦ σπιτιοῦ, ἔφερε διὰ τρεῖς
στροφές κ' ἀπὸ ξαναπέταξε πάλι. Τὸ κοίταξε μὲ βλέμ-
ματα ζήλειας ὅσοι ποὺ γάθησε πίσω ἀπὸ τὶς σκεπές.

— Γιὰτὶ νὰ μὴν εἶναι κι αὐτὸς σάν τὸ πουλὶ τὸ
λεύτερο, στὸν ἀέρα, στὸ φῶς, στὴ ζωή;

Μιὰ νοστέλγια σὰ δέξαι κ' ἐμπίρισε στὴν ἀκρὴ τῶν
ματιῶν του.

Ἐνας θόρυθος γύλλων πού στρέφονταν τὸν ἔκαμε
νὰ τινχτεῖ ἀπὸ τῶνερ. Γύρισε κ' εἶδε τὰ μάτια τοῦ
ἀρχιλογοστοῦ νὰ κωρῶνονετὰ πάνω του αἰσθηρὰ,
μ' ἕνα τόνον ἐπίπληξης. Κοκκίνησε, σὰ νὰ εἶχε πι-
στεῖ σ' ἔγκλημα. Σανατήσε τὴν πέννα καὶ ἀύθοντας
πάλι στὸ βιβλίον, μισοστῆλεξε πῶς ἀπὸ τὰ σφριγμένζ
δόντια του «Ζωή... Σκλαβιά...»

Ὁ ἦλιος ὅμως ἔλαμπε ἀκόμα ἔξω, ὀλόχρυσος, κι ὁ
σφῆρῶνός γελοῦσε σὲ μικρὰ ὀλοκάδαγα γαλάζια κου-
τάκια, ἀνάμεσ' ἀπὸ τὰ σιδερά του παραθυριοῦ...